

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

Навчально-науковий інститут архітектури та будівництва
Кафедра українознавства, культури та документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор – проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ Б.О. Коробко
« _____ » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАУКОВИЙ СТИЛЬ МОВИ І ПИСЬМА»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **докторів філософії**

(назва ступеня вищої освіти)

для аспірантів спеціальності 192 **«Будівництво та цивільна
інженерія»**

(шифр і назва спеціальності)

Робоча програма «Науковий стиль мови і письма» для аспірантів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

Складена відповідно до освітньо-наукової програми доктора філософії.

Розробник: Лисенко А.В., доцент кафедри українознавства, культури та документознавства, кандидат педагогічних наук, доцент.

Погоджено

Керівник проектної групи,
гарант освітньо-наукової програми _____ (А.М. Павліков)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри українознавства, культури
та документознавства

І.Г. Передерій

«29» серпня 2019 року

Схвалено навчально-методичною радою інституту
Протокол від «09» вересня 2019 року № 1.

Голова навчально-методичної ради

«09» вересня 2019 року _____ (В.Ф. Пенц)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання денна	форма навчання заочна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 19 «Архітектура і будівництво» (шифр і назва)	За вибором	
Загальна кількість годин – 120			
Модулів – 1	<u>Спеціальність</u> 192 «Будівництво та цивільна інженерія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й	
		Семестр	
	2-й		
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>доктор філософії</u>	Лекції	
		36 год.	
		Практичні, семінарські	
		0 год	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		84 год.	120
Індивідуальна робота:			
Вид контролю: диференційований залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 36/84

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання курсу «Науковий стиль мови і письма» є формування в аспірантів поглибленого розуміння специфіки наукового стилю сучасної української мови, системних знань про розвиток традицій наукової усної та писемної комунікації, використання фахових термінів, з'ясування основних вимог до оформлення результатів наукової діяльності, аналіз типових помилок у процесі створення й перекладу наукових текстів та особливості редагування.

Навчальна дисципліна сприяє формуванню в аспірантів таких загальних компетентностей:

- здатність самостійно набувати теоретичні та практичні знання і вміння з метою проведення наукових досліджень;
- здатність аналізувати, рецензувати публікації та презентації, брати участь у наукових дискусіях, висловлювати та відстоювати власну думку;
- здатність представляти наукову інформацію, використовуючи при цьому відповідного рівня технічну лексику та методи спілкування;
- здатність дотримуватись інтелектуальної чесності в опублікуванні результатів експериментальних та теоретичних досліджень;

Навчальна дисципліна передбачає такі програмні результати:

- здатність робити огляд та пошук інформації, використовуючи різноманітні спеціалізовані інформаційні ресурси: наукові видання, (монографії, журнали, наукові праці тощо) електронні бази даних, онлайн ресурси;
- здатність застосовувати (за необхідності адаптувати, вдосконалювати, створювати) програмні продукти відповідно до потреб дисертаційної роботи;
- здатність оволодіти загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- здатність підготувати та успішно захистити дисертаційну роботу на основі індивідуальних досліджень, а також використовувати та визнавати результати інших членів наукової групи.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Матеріал дисципліни має широкі міжпредметні зв'язки та базується насамперед на лінгвістичних дисциплінах: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Ділова українська мова», «Стилістика».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати:

- специфіку наукової мови як культурного феномену;
- праці українських та зарубіжних лінгвістів про наукове мовлення;
- особливості наукового стилю та його підстилів;
- специфіку та структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів;
- основи перекладу наукового тексту;

вміти:

- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;
- диференціювати різновиди наукового стилю: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий, науково-технічний та їх жанрові особливості ;
- створювати й аналізувати наукові тексти різних жанрів;
- перекладати наукові тексти різної складності;
- використовувати набуті знання в ході наукових виступів, дискусій тощо;
- створювати презентації до наукового виступу.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
1	2	3	4	5
90- 100	A	Відмінно	Аспірант повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми, поточного модульного контролю. Виконання контрольної має творчий характер	Високий , що є максимальним практично в усіх складових навчальної дисципліни
82- 89	B	Дуже добре	Аспірант недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому. Виконання контрольної відповідає вимогам.	Належний , що є максимальним лише у деяких складових навчальної дисципліни
74- 81	C	Добре	Аспірант недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю виконав не повністю. Контрольна робота виконана з деякими помилками.	Достатній , що є середнім у всіх складових навчальної дисципліни
64- 73	D	Задовільно	Аспірант засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми та модульного контролю не виконав. Питання контрольної роботи повністю не розкриті.	Середній , що є мінімально допустимим лише у деяких складових навчальної дисципліни

1	2	3	4	5
60-63	Е	Достатньо	Аспірант засвоїв матеріал, що передбачений робочою програмою, лише частково. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав окремі завдання кожної теми та модульного контролю. Питання розрахунково-графічного завдання повністю не розкриті.	Базовий , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни
35- 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не засвоїв більшості тем робочої програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань по кожній темі та модульного контролю в цілому. Більшість питань розрахунково-графічного завдання не розкриті.	Низький , що є нижчим від мінімально допустимого за більшістю складових навчальної дисципліни
0 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Аспірант не засвоїв матеріалу, передбаченого робочою програмою, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю та розрахунково-графічного завдання.	Нульовий , тобто компетентності відсутні

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Науковий стиль мови і письма» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу;

виконання персональних завдань науково-дослідницького характеру, зокрема підготовка рефератів з метою розкриття додаткових питань у рамках теми лекційного заняття, підготовка виступів (доповідь, доповідь-презентація) на наукову конференцію, написання наукової статті або тез виступу, підготовка й участь у конкурсі наукових робіт і т.п.;

диференційований залік, який складається зі стандартизованого письмового тестування, теоретичних і практичних завдань, що потребують письмового розкриття для підсумкової оцінки успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 1. «Науковий стиль мови і письма» як наука і навчальна дисципліна.

Предмет, мета й завдання курсу. Історія становлення наукового стилю. Зв'язок з іншими дисциплінами. Понятійний апарат курсу.

Мовна та мовленнєва компетентність як невід'ємна складова й обов'язкова ознака освіченості та професіоналізму.

Наукова література як основне джерело фахових знань.

Тема 2. Особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.

Становлення й розвиток наукового стилю української мови. Характерні ознаки та особливості наукового стилю української мови. Сфера використання. Основне призначення. Жанри реалізації наукового стилю – монографії, наукові статті, відгуки, рецензії, лекції, доповіді на наукові теми, виступи на наукових конференціях, наукові дискусії тощо. Мовні особливості наукового стилю. Мовні штампи та кліше в науковому стилі. Морфологічні особливості наукового тексту. Семантико-синтаксична організація наукового стилю. Функціонування односкладних речень у науковому стилі. Використання складних речень і складних синтаксичних конструкцій.

Різновиди наукового стилю: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний, науково-інформативний, науково-довідковий, науково-технічний, науково-діловий, науково-публіцистичний тощо.

Тема 3. Термін як диференційна ознака наукового стилю.

Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії.

Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева й вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів певного фаху. Нормування, кодифікація й стандартизація термінів. Українські електронні термінологічні словники.

Тема 4. Оформлювання результатів наукової діяльності.

План, тези, конспект як важливі засіб організації розумової праці. Анутовання й реферування наукових текстів. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.

Дисертація як спеціально підготовлена наукова праця на правах рукопису, яку виконують для прилюдного захисту на здобуття наукового ступеня.

Апробація та публічний захист результатів науково-дослідницької праці. Публічний захист результатів науково-дослідницької праці.

Тема 5. Культура наукового тексту.

Властивості й структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. Культура читання наукового тексту. Композиція писемного наукового тексту. Структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів. Варіантність мовних норм у науковій мові.

Тема 6. Робота з науковим текстом.

Переклад і редагування наукових текстів. Суть і види перекладу. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Перекладність/неперекладність термінів. Особливості редагування наукового тексту. Найпоширеніші синтаксичні помилки в наукових текстах та шляхи їх уникнення. Типові помилки в науковій мові.

Рубрикування тексту. Використання скорочень, аббревіатур у наукових текстах. Загальні правила цитування. Оформлення покликань на використану літературу, списку джерел, додатків.

Тема 7. Культура усного наукового мовлення.

Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу. Мовна особистість доповідача. Наукові заходи як засіб виявлення культури наукової мови. Електронна презентація наукового виступу.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р		л	п	ла б	ін д	с.р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.												
Тема 1. «Науковий стиль мови і письма» як наука і навчальна дисципліна.	16	4				12	16					16
Тема 2. Особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.	18	6				12	18					18
Тема 3. Термін як диференційна ознака наукового стилю.	18	6				12	18					18
Тема 4. Оформлювання результатів наукової діяльності.	18	6				12	18					18
Тема 5. Культура наукового тексту.	14	4				10	14					14
Тема 6. Робота з науковим текстом.	22	6				16	22					22
Тема 7. Культура усного наукового мовлення.	14	4				10	14					14
Усього годин	120	36				84	120					120

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	-

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Практичні заняття не передбачені	

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи аспіранта є: навчитися користуватися бібліотечними фондами й каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи аспіранта:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання заліку за контрольними питаннями.

Питання**для самостійного вивчення аспірантами**

№ з/п (змістовий модуль)	Назва теми	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1.	«Науковий стиль мови і письма» як наука і навчальна дисципліна.	12	16
2.	Особливості наукового стилю сучасної української літературної мови.	12	18
3.	Термін як диференційна ознака наукового стилю.	12	18
4.	Оформлювання результатів наукової діяльності.	12	18
5.	Культура наукового тексту.	10	14
6.	Робота з науковим текстом.	16	22
7.	Культура усного наукового мовлення.	10	24
	Усього	84	120

13. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачено планом

14. Методи навчання

Під час викладання дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, консультацій, практичні – під час самостійної роботи.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи, як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються під час викладання дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння аспірантами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом експрес-опитування й оцінювання знань аспірантів під час лекційних занять, оцінювання виконання аспірантами самостійної роботи, тестування, проведення й перевірка письмових контрольних робіт під час консультацій, індивідуальних співбесід. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань аспірантів залежить від викладача й доводиться до їхнього відома на першому лекційному занятті.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота					Диференційований залік	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>						
T1	T2	T3	T4 T5	T6 T7		
10	10	10	10 10	10 10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 70 балів аспірант може отримати впродовж семестру, решта 30 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються таким чином (розподіл орієнтовний):

- робота на лекційних заняттях (в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів;
- самостійна робота (за вибором – виконання персональних навчально-дослідних завдань, наприклад, вивчення матеріалу підручника, підтверджене результатами перевірки відповідних контрольних завдань, або виконання персональних завдань науково-дослідницького характеру, зокрема підготовка рефератів, виступів на наукову конференцію, написання наукової статті або тез виступу, підготовка й участь у конкурсі наукових робіт) – до 20 балів.

Присутність на лекціях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності аспіранта на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни й отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється письмово відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Науковий стиль мови і письма» для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» / Лисенко А.В. – Полтава, 2019 – 12 с.

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

18. Рекомендована література

Базова

1. Линчак І.М. Українська мова (за професійним спрямуванням) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ на пряму підгот. “Туризм” / І.М. Линчак, Г. В. Матвеева. – Херсон : Олді-плюс, 2014. – 329 с.

2. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю. – К.: Вид. дім «Кієво-могилянська академія», 2016. – 627 с.

3. Семенов О. М. Культура наукової української мови: Навч. посібн. – К.: Академія, 2010. – 213 с.

4. Українська мова. Мова фаху, мова науки, мова спілкування. Тестово-комунікативне навчання [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Ткаченко, О. В. Любашенко, С. Є. Мельник [та ін.] ; за ред. О. В. Любашенко. – Київ : Компас, 2014. – 255 с.

5. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. – К : Алерта, 2014. – 696 с.

6. Лучик А.А. Російсько-український та українсько-російський словник еквівалентів слова. – К.: Довіра, 2004. – 495 с.

Допоміжна

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. – 432 с.

2. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. – К.: КММ, 2019. – 208 с.

3. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 496 с.

4. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. – 2012. – № 4. – С. 18 – 28.

5. Селігей П. О. Науковий стиль української мови: ресурси оновлення // Мовознавство. – 2006. – № 2 – 3. – С. 174 – 186.

19. Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Науковий стиль мови і письма» для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» / Лисенко А.В. – Полтава, 2019 – 12 с.

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

2. Галузинська Л. І. Українська мова (за професійним спрямуванням) / Л.І. Галузинська, Н. В Науменко, В. О Колосюк. – К.: Знання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://pidruchniki.com/1153010448789/dokumentoznavstvo/movni_zasobi_naukovogo_stily

3. Орфографічний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnyk.ua/>

4. Словник української мови (в 11 т.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/>

5. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням / С.В Шевчук, І. В. Клименко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1180091240664/dokumentoznavstvo/oformlyuvannya_rezultativ_naukovoyi_diyalnosti